

Un cop de mà

El desvetllamots

Bovor

Quan en un ambient exterior hi fa molta calor humida, diem que hi fa xafogor o *bovor*. També parlem de *bovor* quan en un espai tancat i poc ventilat notem que hi ha escalfor perquè hi ha molta gent, animals, etc.

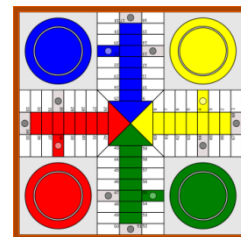
*He aparcat el cotxe al sol. Quina **bovor** que hi farà quan entri!
Som en plena canícula de juliol. Quina **bovor**!*

Etimologies

Parxís

Parxís deriva de la paraula anglesa *parchesi*, *parcheesi*, que prové de l'anglohindú *pachisi*, format a partir del mot sànscrit *pacis*, que vol dir 'vint-i-cinc'.

El *parxís* modern és una variant del ludo, introduït a Anglaterra el 1896. El ludo es va començar a comercialitzar a finals de l'època victoriana, gràcies a les colònies que Anglaterra tenia a l'Índia.

Núm. 72

Juny
2017

Que diu que què?

Dades massives

Sabeu què són les *dades massives*?

Quan ens volem referir al conjunt de dades estadístiques que superen la capacitat dels sistemes informàtics comuns per la seva naturalesa, volum o velocitat, parlem de *dades massives*. En català no és correcte fer servir el terme anglès *big data*.

Com ho dius?

*Llògic / Lògic

Segur que alguna vegada heu sentit algú que pronuncia *llògic*, *llunar*..., amb la palatalització de la *ela* a inici de mot. Hem de recordar que en registre estàndard i més formal això no es produeix i, per tant, hem de dir: *legítim*, *liberalisme*, *lunar*, *lingüística*, *lògic*...

CONSORCI PER A
LA NORMALITZACIÓ
LINGÜÍSTICA

CNL DEL
VALLÈS ORIENTAL

Un cop de mà

L'apunt al punt!

Usos del verb *parar*

En català, utilitzem el verb *parar* amb molta freqüència i vinculat a la idea de 'rebre' i a la d'instal·lar' alguna cosa.

Per exemple, si plou i no tenim aixopluc, *parem* la pluja. També podem *parar* la fresca, els vespres d'estiu, i *parem* o prenem el sol, quan en rebem els rajos i no estem sota el para-sol.

Podem predisposar-nos a rebre un petó o una bufetada, si *parem* la galta; a escoltar, si *parem* l'orella, i a agafar algun objecte si *parem* la mà, el plat, el davantal, el cistell, la falda...

Si ens referim a instal·lar o muntar, també diem que *parem* la tenda. I si en una taula hi posem estovalles, coberts i tot el que cal per fer-hi un àpat, diem que *parem taula* o *parem la taula* i, és clar, quan hem acabat, la *desparem*.

Amb aquests usos és incorrecte fer servir el verb *posar*, ja que seria un calc del castellà que convé evitar.

✓ Pol, maco, **para** la taula, que aviat soparem!

✗ Quan arribin els convidats hi ha d'haver la taula **posada**.

✓ **Para** la mà, que et donaré caramels, i **para** la galta, que et faré un petó.

✗ **Posa** la mà, que la iaia et donarà confits.

Núm. 72

Juny
2017

Un nom per a cada cosa

Ferida

Una *ferida* és un mal fet en una part del cos per un cop, una caiguda, un instrument, etc. Segons si la ferida és més o menys profunda i segons quina n'hagi estat la causa, podem utilitzar els sinònims: *esgarrinxada* (causada per una punxa qualsevol), *esgarrapada* (feta amb les ungles o les urpes), *tall*, *vergassada* (feta per un cop de vara), *raspada*, *punxada*, *trau* (tall profund), *nafra* (produïda per un cop o una infecció), *blau* (morat causat per una contusió), *sangtraït* (petita acumulació de sang presa sota la pell com a conseqüència d'una pessigada), *butllofa* (conseqüència d'una cremada, del fregadís, etc.)...

*Van ficar-se en un esbarzerar i en van sortir amb les cames ben **esgarrinxades**.*

*Des que tinc el gat petit, sempre duc tot d'**esgarrapades** a les mans i als braços.*

*Li han hagut de posar punts al **trau** que s'ha fet a la cama quan ha caigut.*

*El tall se li va infectar i ara té una bona **nafra** a la mà.*

*Va sortir de l'accident sense cap os trencat però amb **blaus** per tot el cos.*

*Va caure de la bicicleta i es va fer una bona **pelada** al colze.*

*M'he clavat un cop de martell a la punta del dit i m'hi he fet un **sangtraït**.*

*Pelant patates, s'ha fet un **tall** al dit.*

*Les sabates noves li han fet una **butllofa** al peu.*

I el mes vinent...

Quin sinònim de *tancar* utilitzaries per completar la frase següent?

El metge va tardar una hora a _____ aquell trauc.

CONSORCI PER A
LA NORMALITZACIÓ
LINGÜÍSTICA

CNL DEL
VALLÈS ORIENTAL